

Børnedødeligheden.

Th. Sørensen: Børnedødeligheden i forskellige Samfundslag
i Danmark.

Kjøbenhavn 1883. 110 Sider 8vo.

Anmeldt af

Harald Westergaard.

Dødelighedsstatistiken har i vore Dage en noget trættende Opgave at løse, nemlig den at berigtige og forbedre de tidligere upaalidelige Undersøgelser. Mange af de Resultater, som man nu kommer til ved et majsommeligt Detailarbejde, ere allerede for lang Tid siden fremkomne ved løse Undersøgelser af Forfattere, der kun af Navn vare Statistikere, hvor megen Begavelse de end iøvrigt havde, som f. Ex. Casper, og disse Resultater ere gaaede ind i den almindelige Bevidsthed, før der endnu forelaa gyldige Beviser derfor. Hvor trættende det end er at gjøre Arbejdet om, saa maa det dog gjøres, man maa samle nyt Materiale sammen, uden stort Haab om at gjøre nye Opdagelser, blot for at faa en solid Grundvold at bygge paa. Derfor vil man ofte gjennemlæse nye Arbejder med en vis Følelse af Skuffelse; men naar Undersøgelsen er rigtigt anlagt, har den dog næsten altid den Fordel, ved Siden af at bekræfte og berigtige tidligere usikre Erfaringer, ialfald

at bringe noget nyt, enten i Form af nye Erfaringer, eller nye uopklarede Spørgsmaal, og dette gjælder ogsaa om det foreliggende Arbejde.

For de uægte Børns Vedkommende meddeles der en Del interessante Oplysninger. Det statistiske Bureaus Tabelværk giver kun Oplysning om Dødeligheden blandt disse Samfundets Udskud i den første Maaned, medens Sørensen meddeler Data angaaende de første 5 Leveaar. I det første Leveaar er Dødeligheden overalt større blandt uægte end blandt ægte Børn, og Forskjellen kan være meget betydelig. For de ældre Børns Vedkommende synes Forholdet ved første Øjekast snarere at være omvendt, men dette kan meget vel forklares derved, at en Mængde Børn legitimeres ved paafølgende Ægteskab. Sørensen fandt saaledes, at af levende fødte uægte Børn legitimeredes en Tiendedel ved Forældrenes Ægteskab, i Hobro var det en Sjettedel og i nogle Landkommuner en Fjerdedel. Hertil kommer, at mange Mødre til uægte Børn gifte sig med andre, og Børnene opføres da ved Dødsfald ikke som uægte men som Stifbørn. Hvor omfangsrig denne Bevægelse kan være, navnlig paa Landet, kan ses deraf, at der i et enkelt Pastorat af 62 uægte levende fødte Børn legitimeredes 11 derved, at deres Forældre giftede sig, medens 12 fik Stiffader ved Moderens senere Ægteskab. Disse Erfaringer kaste et mærkeligt Lys over Sædelighedstilstanden, og det vilde være ønskeligt, om de kunde suppleres med flere Undersøgelser fra forskjellige Egne af Landet. — Mange Forfattere mene, at der blandt de spæde uægte Børn finder en Udvælgelse Sted, hvorved de svageste Børn dø bort strax, medens de ægte Børn blive holdt ilive, og først senere bukke under, saa at de

uægte Børns Sundhedstilstand til Slutningen endogsaa kunde blive bedre end de ægte fødtes. Dette maa imidlertid foreløbig staa hen som et uopklaret Spørgsmaal, der kun kan løses ved meget detaillerede Undersøgelser, navnlig ved at indsamle Materiale til Bedømmelse af, i hvilket Omfang og i hvad Alder de uægte Børn legitimeres eller faa Stiffader.

I det hele og store bekræftes det ved nærværende Undersøgelse, at Dødeligheden blandt Samfundets lavere Lag er større end i de højere. Dødeligheden er vel taget en Del af i Arbejderklassen, men der vil endnu være meget at gjøre for Hygiejnen. Særlig Interesse har det, at Dødeligheden blandt Arbejdernes Børn i de sidste 30 Aar ikke har vist sig meget forskjellig fra Gaardmændenes, uagtet den store Forskjel i Livsvilkaar. Da man hidtil saa godt som slet ikke har undersøgt Dødelighedsforholdene i forskjellige Lag af den agerdyrkende Befolkning, savner man endnu Støttestrukturer for denne mærkelige Erfaring. For en stor Del mener Forfatteren at kunne forklare dette Fænomen derved, at Arbejderen paa Landet vel i mange Retninger er slettere stillet end Gaardmandsklassen, men at denne ikke forstaar at drage Fordelen af sin bedre Stilling. Sansen for Renlighed er næppe mere udviklet i Gaardmandsklassen, det spæde Barn faar i Reglen ikke nogen bedre Hudpleje, og om end Gaardmændenes Boliger ere rummeligere, stuves Familien dog sædvanligvis sammen i Boligen, og de øvrige Værelser benyttes kun ved højtidelige Lejligheder. Hos de jordløse Markarbejdere faa Børnene vistnok ogsaa omtrent ligesaa ofte Die som hos Bønderne, idet det kun er paa enkelte Tider af Aaret,

at Kvinderne søge Beskæftigelse udenfor Hjemmet. Medens Dødeligheden iblandt Arbejderklassens Børn paa Landet har forbedret sig ikke saa lidt siden 1820, viser det sig ogsaa, at Bøndernes Børn have haft noget nær uforandret Dødelighed siden dette Tidspunkt, og der vil utvivlsomt være en meget sejt Modstand at overvinde paa dette Punkt.
